

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
Rok założenia 1905
RADA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

ul. Juliana Smulikowskiego 6/8, pok. 303, 00-389 Warszawa
tel. 22 318 92 98, fax 22 318 92 96, e-mail: rszwin@znp.edu.pl

Warszawa, 16-03-2018 r.

Stanowisko Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki
Związku Nauczycielstwa Polskiego
w sprawie projektu ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
z dnia 22 stycznia 2018 roku

Przedstawiony publicznie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 22 stycznia br. projekt ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zmodyfikowany w stosunku do wersji prezentowanej podczas Narodowego Kongresu Nauki zawiera wiele istotnych zmian będących wynikiem szerokiego dialogu ze środowiskiem akademickim, w tym ze stroną społeczną. Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP z aprobatą przyjmuje taki tryb przygotowania projektu ustawy i wyraża nadzieję, że w toku dalszych konsultacji oraz prac legislacyjnych metoda ta zostanie utrzymana i głos wszystkich grup pracowników nauki i szkolnictwa wyższego, także akademickich związków zawodowych, zostanie uwzględniony w formułowaniu ostatecznego kształtu ustawy.

Rada SzWiN ZNP z satysfakcją stwierdza, że szereg zaproponowanych w Projekcie rozwiązań jest spójnych z rekomendacjami jakie w 2011 roku ZNP zawarło w swoim dokumencie programowym „Pakt dla edukacji”. Zdaniem Rady nowa ustawa powinna umożliwić pełne wykorzystanie potencjału nauki polskiej i zwiększenie jej wkładu do nauki globalnej, sprzyjając włączeniu uczelni w realizację Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i stworzyć dla młodego pokolenia polskich badaczy takie warunki, aby chcieli oni i mogli realizować swoje kariery i aspiracje życiowe w Polsce.

Warunkiem powodzenia realizacji celów przyjętych w projekcie Ustawy 2.0 i uniknięcia ewentualnych konfliktów, jest zdaniem Rady wprowadzenie właściwych rozwiązań w następujących obszarach zagadnień:

1. Zwiększenie znaczenia kształcenia jako podstawowego składnika misji uczelni i jego jakości w ewaluacji uczelni oraz ocenie kadry.
2. Wprowadzenie zróżnicowanego i efektywnego modelu kariery akademickiej (zniesienie habilitacji).
3. Kształt autonomii uczelni i jej wewnętrzna harmonia w aspekcie samorządności środowiska akademickiego.
4. Pełne partnerstwo związków zawodowych i władz uczelni w sprawach pracowniczych.
5. Odpowiedni poziom finansowania szkolnictwa wyższego i nauki w odniesieniu do PKB.

Zdaniem Rady synergiczny wpływ kształcenia i badań naukowych na jakość procesu dydaktycznego powinien być uwzględniony w ustawie zarówno w kryteriach ewaluacji uczelni jak również w pełnej elastyczności i równoważności ścieżek kariery zawodowej nauczycieli akademickich (badawczo-dydaktycznej, badawczej i dydaktycznej) wymienionych w art. 114 i 115 ustawy, a także dowartościowaniu działalności dydaktycznej w systemie oceny okresowej nauczycieli akademickich.

Za istotny błąd systemowy uważamy rezygnację z radykalnej i naszym zdaniem koniecznej zmiany obecnego archaicznego, dysfunkcjonalnego modelu kariery naukowej. Rada SzWiN ZNP konsekwentnie opowiada się za jednostopniowym modelem opartym na stopniu naukowym doktora (likwidacja habilitacji) i awansem zawodowym na podstawie osiągnięć alternatywnych czy też komplementarnie (dydaktycznych, naukowych).

Za pozytywne rozwiązania systemowe uważamy powiązanie uprawnień uczelni z aktywnością naukową pracowników (choć przy ewaluacji powinna być też uwzględniana jakość kształcenia) oraz uelastycznienie ścieżki awansu zawodowego nauczycieli akademickich, a pośrednio dowartościowanie procesu kształcenia poprzez zaproponowanie, obok kariery naukowej, ścieżki dydaktycznej.

W zakresie autonomii uczelni nasze zaniepokojenie budzi znaczący wzrost uprawnień rektora uczelni, który w proponowanych zapisach projektu ustawy staje się głównym źródłem władzy i prawa w uczelni. Zmniejszenie znaczenia wybieralnych organów kolegialnych oznacza ograniczenie demokratycznego wpływu społeczności akademickiej na funkcjonowanie uczelni.

W obszarze spraw pracowniczych za szczególnie ważne uznajemy oparcie większości rozwiązań szczegółowych o przepisy wynikające z Kodeksu pracy jak również przeniesienie wielu spraw pracowniczych do uzgodnień na poziomie uczelni. Dotyczy to zwłaszcza przyjęcia zasady zatrudniania nauczycieli akademickich na czas nieokreślony, określania zakresu obowiązków, w tym wymiaru zajęć dydaktycznych w regulaminie pracy, oraz obowiązku ustalania warunków wynagradzania za pracę w zakładowym układzie zbiorowym pracy albo regulaminie wynagradzania. Jest dla nas oczywiste, że regulaminy te jako akty prawa wewnętrznego wynikające z Kodeksu Pracy muszą być uzgadniane z działającymi w uczelni związkami zawodowymi. Pozytywnie przyjmujemy wprowadzone w nowej wersji projektu ustawy powiązanie minimalnych wynagrodzeń zasadniczych pracowników uczelni z przeciętnym wynagrodzeniem miesięcznym brutto w gospodarce narodowej oraz znaczące podwyższenie stawek dla młodych pracowników nauki. Wyrażamy przekonanie, że wszystkie rozwiązania dotyczące problematyki pracowniczej będące wynikiem partnerskiego współdziałania z akademickimi związkami zawodowymi Ministerstwo będzie podtrzymywało w trakcie dalszych prac legislacyjnych. Natomiast nie możemy zaakceptować ewidentnie konfliktogennych rozwiązań w projekcie ustawy dotyczących ustalania zasad oceny nauczycieli akademickich oraz obniżenia wysokości odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

Reasumując, Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP uważa, że dla materialnego i cywilizacyjnego rozwoju Polski niezbędne są głębokie zmiany systemu szkolnictwa wyższego. Kierunki proponowanych przez Ministerstwo reform uznajemy generalnie za właściwe, chociaż niektóre rozwiązania wymagają dopracowania lub są zbyt zachowawcze (np. kwestia habilitacji).

Rada podtrzymuje swój postulat wielokrotnie zgłaszany i wyrażony już przed wielu laty w „Pakcie dla edukacji”, iż finansowanie całej edukacji, a w szczególności nauki i szkolnictwa wyższego powinno być powiązane z poziomem Produktu Krajowego Brutto określonym ustawowo. Rada zdecydowanie popiera zaplanowany w projekcie ustawy długofalowy wzrost do roku 2025 finansowania budżetowego szkolnictwa wyższego w relacji do PKB. Zgadzamy się z wyrażaną wielokrotnie przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego opinią, że bez dodatkowych, znaczących nakładów finansowych planowana reforma szkolnictwa wyższego nie może się udać.

PREZES
Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP

Janusz Rak